

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา สาเหตุ พฤติกรรม แนวคิดทฤษฎีแห่งการกระทำความคิดกรณีทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาและแนวทางป้องกันปัญหา มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันปัญหานั้น ผู้ศึกษาพบว่า เมื่อศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กับคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 30/2559 พบว่า คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติบัญญัติขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 ข้อเสนอแนะพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

5.1.1 เรื่องสัดส่วนของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กและอำนาจหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 17 ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 นั้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด เข้ามาผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้แทนศาลจังหวัด ในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดหรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการในจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีสถานพินิจ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวง แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพละสองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคนและแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการที่เข้ามาทำหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับสูงที่เป็นข้าราชการประจำและตัวแทนจากภาคเอกชนซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์ ครูจิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ ด้านละ 2 คนและผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิภาพเด็ก 2 คน เห็นได้ว่าสัดส่วนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดยังมีอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสม สมดุลกัน เนื่องจากตัวแทนในภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการมีเพียงวิชาชีพอย่างละ 1 คน ซึ่งคือ วิชาชีพกฎหมาย แพทย์ รวมเป็น 2 คน ซึ่งถือได้ว่า

น้อยมาก ทำให้การนำเสนอปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา การเข้าถึงปัญหา การรับรู้ถึงข้อแก้ไข และความเข้าใจในปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาน้อยตามไป

ดังนั้น จึงขอเสนอให้มีการเพิ่มอัตราส่วนภาคประชาชนจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งสถาบันการศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการ สมาคม มูลนิธิที่มีกิจการเกี่ยวกับเด็กหรือตัวแทนนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเข้าเป็นคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดด้วย กล่าวคือ ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ คนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทนจังหวัดละไม่เกิน 3 คนเป็นและตัวแทนนักศึกษาแต่ละโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน จังหวัดละไม่เกิน 3 คน เพื่อระดมความคิดเห็นในการแก้ไขเสนอแนะกระบวนการและวิธีการป้องกันปัญหานักเรียนทะเลาะวิวาทกันให้มีมาตรการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ในส่วนของการตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้นได้กำหนดให้รัฐมนตรีแต่กระทรวงเป็นผู้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 30 หมวด 7 โดยมีทั้งสิ้นสี่กระทรวงแต่ไม่รวมถึงเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันระงับเหตุโดยตรง ซึ่งตามบทบัญญัติของคำสั่งคณะกรรมการกฤษฎีกาความสงบบแห่งชาติที่ 30/2559 ข้อ 1 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีอำนาจนำตัวเด็กไปส่งยังเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อกักตัวไว้เพื่อสงเคราะห์ คุ้มครอง ระงับเหตุ

ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 6 เรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจนั้น โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ด้วย เนื่องจากพนักงานตำรวจเป็นผู้ที่มีทักษะในการควบคุมฝูงชน การก่อการจลาจลต่าง ๆ ทั้งยังมีทักษะในการปฏิบัติการควบคุมสถานการณ์ที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่เสี่ยงต่อการสูญเสียและเสียหายในการใช้อุปกรณ์ในการควบคุมสถานการณ์ จึงเห็นควรกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ควรต้องผ่านการฝึกอบรมการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม และในการฝึกอบรมต้องสร้างจริยธรรมให้เห็นว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่ก่อเหตุเหล่านี้มิใช่อาชญากรดังเช่นบุคคลที่กระทำผิดทั่วไป

5.1.2 ข้อเสนอแนะการให้สวัสดิภาพในการกักตัวนักเรียนอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ปัญหาการนำตัวเด็กที่ก่อเหตุหรือเตรียมการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเพื่อกักตัวเด็กไว้เพื่อสงเคราะห์คุ้มครองนั้น เป็นเรื่องการละเมิดสิทธิเด็กขัดต่อข้อตกลงสหประชาชาติ ทั้งขัดต่อมาตรา 40 มาตรา 42 แห่งเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กพระราชบัญญัติประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 เห็นได้ว่ากฎหมายหลายบทให้ความสำคัญกับสวัสดิภาพนักเรียนผู้ก่อเหตุต่าง ๆ ซึ่งการนำตัวนักเรียนผู้ก่อเหตุ

ไปกักตัวไว้ก่อนนั้น ยังไม่อาจกำหนดได้ว่านักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในสถานะใด คือ เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่า กระทำผิด จำเลย หรือผู้ต้องหา ซึ่งตามมาตรา 42 การส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใด เป็นระยะเวลา ไม่เกิน 7 วันนั้น เห็นว่าเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษาไม่ได้มีมูลเหตุทะเลาะวิวาทกันเหมือนบุคคลธรรมดาที่บันดานโทสะและชกต่อยกัน แต่เป็นการทะเลาะวิวาทหมู่ เกิดจากการจูงใจ การร่วมแรงร่วมใจเป็นปัญหาเชิงสถาบันนั่นเอง ซึ่งวิธีการกักตัวยังสถานที่ต่าง ๆ นั้น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ แม้จะปฏิบัติเพื่อคุ้มครอง สงเคราะห์ ระวังเหตุ ป้องกันไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงก็ตาม

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่า ควรมีการกำหนดให้นำการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานะของนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ก่อเหตุ เนื่องจากการก่อเหตุทะเลาะวิวาทนั้นไม่ได้เป็นการก่ออาชญากรรม และในบางกรณีเป็นเพียงการเตรียมการก่อเหตุโดยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มจำนวนมาก แต่ถูกควบคุมดำเนินคดี แท้จริงแล้วไม่มีสถานะเป็นผู้กระทำผิดที่จะตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา หรือจำเลยตามกฎหมาย ดังนี้ ในการนำตัวนักเรียนผู้ก่อเหตุไปกักตัวไว้ยังสถานที่ต่าง ๆ ที่พระราชบัญญัติกำหนดในระยะเวลาไม่เกิน 7 วันนั้น จึงไม่เหมาะสม เห็นควรนำคำสั่ง คสช.ที่ 30/2558 ข้อ 1 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวเด็กนักเรียนหรือนักศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวไม่เกินหกชั่วโมงมาบังคับใช้ประกอบ ซึ่งหากนับระยะเวลารวมกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กำหนดไว้สิบสองชั่วโมง จะเป็นระยะเวลาสิบแปดชั่วโมงเพื่อกักตัวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว เป็นการควบคุมสถานการณ์มิให้เกิดเหตุร้ายรุนแรงเพิ่มขึ้นในเบื้องต้น จากนั้นให้นำตัวส่งยังเจ้าพนักงานตำรวจ เห็นได้ว่าคำสั่ง คสช.ที่ 30/2558 นี้ บัญญัติให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุม ระวังเหตุทันต่อสถานการณ์ แต่เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ไม่อาจแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาได้ทั้งหมด แต่สามารถป้องกันสังคมและตัวนักเรียนผู้ก่อเหตุได้ การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวแทนการกักตัวไว้ จึงเป็นการให้สวัสดิภาพในการกักตัวนักเรียนอาชีวศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงที่เหมาะสม ตามพฤติการณ์แห่งการกระทำ โดยใช้หลักการของต่างประเทศมาร่วมดำเนินการ

5.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดโทษโดยการวางประกันเพื่อป้องกันต่อผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

การป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษานั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากบิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 78 ประกอบมาตรา 26 เป็นการกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย มีโทษทางอาญาเท่านั้น มิได้มีการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมา

บังคับใช้ เมื่อนำคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 30/2559 ข้อ 2 วรรคสองมาบังคับใช้ ซึ่งได้กำหนดให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้คือ กำหนดให้มีการวางข้อกำหนด วางประกันเป็นเงินนั้น อาจสามารถทำให้ได้รับความร่วมมือจากบิดา มารดา ผู้ปกครองในการดูแล ปกครอง และป้องกันนักเรียนกระทำความผิด โดยการควบคุม ดูแลไม่ให้นักเรียนก่อการทะเลาะวิวาทได้อีก แต่เป็นการสร้างภาระให้แก่ครอบครัว ผู้ปกครองของนักเรียนเพิ่มขึ้น หากเป็นครอบครัวที่ยากจน สร้างความลำบากให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดผลเสียกับสังคมส่วนรวม

ผู้ศึกษาขอเสนอว่า เห็นควรเพิ่มเติมมาตรการวางข้อกำหนดให้ปกครองดูแลนักเรียนที่เตรียมการก่อเหตุไม่ให้มีโอกาสกระทำความผิดได้ ส่วนการวางหลักประกันตามคำสั่งข้างต้นไว้ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นมาตรา 78/1 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ผู้ศึกษาไม่เห็นด้วยเนื่องจากเป็นการสร้างภาระให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง และไม่อาจแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากบิดามารดา ผู้ปกครองนั้นไม่ได้มีเวลาเพียงพอที่จะควบคุม ปกครองนักเรียนได้ตลอดเวลา เนื่องจากต้องทำงานหาเลี้ยงชีพและครอบครัว และกรณีเด็กกระทำความผิด บิดามารดา ผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนรู้เห็น ส่งเสริม สนับสนุนให้กระทำความผิดเช่นนั้น หากต้องมาร่วมรับผิดชอบอีกทาง เห็นควรใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยใช้เครื่องอุปกรณ์รับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring: EM) มาใช้สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงเหล่านี้ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของบิดามารดาผู้ปกครอง ทั้งยังเป็นการปฏิบัติตามวิธีดำเนินการสอบสวนพิจารณาก่อนฟ้องคดีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น